

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/19/147

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni juhtivinspektor Sirje Biin
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	20.02.2019, Tallinn
Vaide esitamise aeg	11.01.2019
Teabevaldaja	SA Viljandi Haigla aadress: Pärna tee 3, Jämejala küla, Viljandi vald, 71024 Viljandimaa e-posti aadress: vmh@vmh.ee
Teabevaldaja vastutava isik	juhatuse liige
Vaide esitaja (teabenõudja)	e-posti aadress:

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 7, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punktide 1 ja 2 ning Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 4 alusel

- 1) teen vaideotsuse rahuldada vaie osaliselt (väljastama ei pea psühhiaatriakliiniku sundravi osakonna sisekorda);
- 2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:
 - väljastada teabenõudjale dokument „Suhtlemine patsiendi ja tema omastega JHA/2“
 - väljastada teabenõudjale dokument SA Viljandi Haigla isikuandmete töötlemise põhimõtted THA/46“, kui see ei ole avalikult kätte saadav. Kui dokument on avalikult kätte saadav, siis anda teabenõudjale otseviide dokumendile.
 - väljastada teabenõudjale dokument „SA Viljandi Haigla töökorralduse reeglid KHA/13“ selliselt, et kinni on kaetud juurdepääsupiiranguga teave (ärisaladus).
- 3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks **28.02.2019.**

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes vaideotsuse

(ülaltoodud punkt 1) rahuldamata jäänud osas või juhul, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil. Seejuures saab vaideotsuse tühistamist nõuda üksnes koos teabevaldajale esitatud nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

-haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või
-halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas valet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHAHOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

Sunniraha 1000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksioonis registreeriti XXX vaie Viljandi Haigla tegevuse peale teabenõudele vastamisel. Vaide kohaselt esitas XXX haiglale suulise teabenõude, milles palus väljastada teave sundravil viibivate patsientide õiguste ja kohustuste kohta ning haigla sisekorraeskirja. Vaidest nähtub, et haigla keeldus teabenõude täitmisest.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Ära on lõigatud XXX ning tema lähedaste ning volitatud isikute vaheline suhtlus, mistõttu inimesed elavad hirmus oma lähedase saatuse pärast ning ei saa välistada totalitaarühiskonnale omast psühhiaatria dehumaniseerivat väärkasutust.

Avaliku teabe seadust ei tunnista, sellest lähtuvaid teabenõudeid ka ei tunnista, lähtudes arusaamast, et seda takistab tegemast „konfidentsiaalsus”, samas selgitamata millest see „konfidentsiaalsus” tuleneb, s.t. millisel seaduslikul alusel põhineb.

Keeldutakse väljastamast patsiendi õiguseid ja neid reguleerivaid õigusakte, sh. sisekorda puudutavaid eeskirju. Ei selgitata juurdepääsupiirangute olemasolu ega põhjendusi.

SA Viljandi Haigla peab mulle emaili teel xxxx väljastama oma tegevuse seaduslikud alused, sh. sundravil viibivate patsientide õigused, kohustused ja sisekorra eeskirja. Mul peab võimaldatama regulaarselt Lauritsaga suhelda kirja, telefoni teel ja koosviibimistel.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Andmekaitse Inspeksioon esitas 15.01.2019 SA Viljandi Haiglale järelepärimise vaidmenetluses (nr 2.1.-3/19/147). Vastuseks Andmekaitse Inspeksiooni järelepärimisele seoses XXX poolt esitatud vaidega SA Viljandi Haigla tegevuse peale teabenõudele vastamisel selgitame:

1. SA Viljandi Haiglal (edaspidi Haigla) on dokumenteeritud kujul olemas teave sundravil viibivate patsientide õiguste ja kohustuste kohta, patsiendiga suhtlemise kohta, patsiendi puudutava informatsiooni väljastamise kohta:

1) sundravi osakonnas viibivate patsientide õigused ja kohustused on sätestatud SA Viljandi Haigla psühhiaatrikliiniku sundravi osakonna sisekorras JHA/6;

2) patsientidega suhtlemist reguleerib dokument Suhtlemine patsiendi ja tema omastega JHA/2;

3) patsiendi puudutava informatsiooni väljastamine toimub vastavalt SA Viljandi Haigla isikuandmete töötlemise põhimõtetele THA/46.

2. Haigla üldine töökorraldus ja käitumisreeglid on reguleeritud SA Viljandi Haigla töökorralduse reeglitega KHA/13.

3. Dokumentidele kehtestatud juurdepääsupiirangud

1) SA Viljandi Haigla psühhiaatrikliiniku sundravi osakonna sisekorrale on kehtestatud juurdepääsupiirang vastavalt AvTS § 35 lg 1 p 9. AvTS § 35 lg 1 p 9 sätestab, et teabevaldaja on kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabe turvasüsteemide, turvaorganisatsiooni või turvameetmete kirjelduse kohta.

Psühhiaatrilise abi seaduse § 11 lg 7 kohaselt kohaldatakse tahtest olenematu ravi puhul vähim piiravaid meetodeid, mis tagavad ravile toodud isiku ja teiste isikute turvalisuse. Haigla sundravi osakonnas viibivad isikud, kes on sinna saadetud kriminaalmenetluse seadustiku alusel. Tegemist on isikutega, kes on pannud toime õigusvastase teo, kuid vajavad ka psühhiaatrilist sundravi. Seoses sellega sätestab SA Viljandi Haigla psühhiaatrikliiniku sundravi osakonna sisekord teavet Haigla sundravi osakonna turvameetmete kohta.

Sotsiaalministri 26.08.2011 määruse nr 35 „Psühhiaatrilise sundravi osutajale esitatavad nõuded, psühhiaatrilise sundravi nõuded ja tervishoiuteenuse osutaja töökorraldus kohtu poolt määratud psühhiaatrilise sundravi kohaldamisel“ § 4 lg 2 kohaselt kehtestab tervishoiuteenuse osutaja psühhiaatrilise sundravi osakonna või palatiploki sisekorra eeskirja ja päevaplaani, mis võtab arvesse raviasutuste tervises seisundit ja ohtlikkust iseendale ja teistele.

Sisekorra punkti 1.2. kohaselt tehakse see teatavaks patsientidele, personalile ja haiglat külastavatele isikutele.

2) Dokumendile Suhtlemine patsiendi ja tema omastega JHA/2 ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut.

3) Dokumendile SA Viljandi Haigla isikuandmete töötlemise põhimõtted THA/46 ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut.

4) SA Viljandi Haigla töökorralduse reeglitele KHA/13 on kehtestatud juurdepääsupiirang vastavalt AvTS § 35 lg 1 p 17. SA Viljandi Haigla on tunnistanud äri- ja tootmissaladuseks vastavalt töökorralduse reeglite punktile 12.2. järgmise teabe: haigla turvalisust puudutava informatsiooni, haigla infosüsteeme ja andmebaase puudutava informatsiooni ja haigla riske puudutava informatsiooni. SA Viljandi Haigla töökorralduse reeglite dokument sisaldab andmeid Haigla infosüsteemide ja andmebaaside kohta, seoses sellega on sellele kehtestatud juurdepääsu piirang AvTS § 35 lg 1 p 17 alusel.

4. SA Viljandi Haigla on XXX suulise teabenõude jätnud täitmata järgmistel põhjustel:

1) Haigla on tunnistanud dokumendi, SA Viljandi Haigla sundravi osakonna sisekord, millega sätestatakse sundravi osakonna patsientide õigused ja kohustused AvTS § 35 lg 1 p 9 kohaselt asutusesiseseks dokumendiks. Haigla üldist sisekorda Haiglal ei eksisteeri. Kuna Haigla pakub tervishoiuteenust mitmes eri valdkonnas ja erinevates asukohtades, siis Haigla sisekorrad on koostatud struktuurüksuste ja kasutusel olevate majade põhised.

5. Antud isik on korduvalt valenimesid ja/või -rolle esitades püüdnud saada infot osakonnas viibiva isiku kohta, kusjuures isik ise ei ole soovinud temaga suhelda. Seetõttu võib eeldada, et igasugune osakonna töökorraldust ja turvanõudeid puudutav info ei leia tema puhul heatahtlikku kasutamist. Sundravi osakonna sisekord ning patsiendi õigused ja kohustused on osakonnas kättesaadavad nii patsiendile kui ka tema lähedastele.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igäihe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks on teabevaldajad kohustatud tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

Järelevalvemenetluse käigus selgitab Andmekaitse Inspeksioon välja, kas teabenõue on täidetud seadusega ettenähtud korras, tähtajal ja viisil, või kas teabenõude täitmisest keeldumine on olnud seadusekohane. Mistõttu ei oma käesoleva vaidemenetluse kontekstis tähtsust, kas ja millisel moel on rikutud XXX õigused ega ka asjaolu, et vaide esitajal ei võimaldata XXXga suhelda.

Psühhiaatrilise sundravi määrab kohus karistusseadustiku § 86 lõike 1 alusel, mis ütleb, et kui isik on pannud õigusvastase teo toime süüdimatus seisundis või kui ta on pärast kohtuotsuse tegemist, kuid enne karistuse ärakandmist jäänud vaimuhaigeks, nõdrameelseks või kui tal on tekkinud muu raske psüühikahäire, samuti kui tal on eeluurimise või kohtus asja arutamise ajal tuvastatud nimetatud seisundid, mis ei võimalda kindlaks teha tema vaimset seisundit õigusvastase teo toimepanemise ajal ning ta on oma teo ja vaimse seisundi tõttu ohtlik endale ja ühiskonnale ning vajab ravi, määrab kohus talle psühhiaatrilise sundravi.

Sisuliselt tähendab see seda, et sundravil viibiva inimese puhul on tegemist kinnipeetavaga, vahistatuga või arestialusega, kellega suhtlemine on piiratud. Suhtluse piiramisele viitab ka psühhiaatrilise abi seaduse § 12 lõige 5, mis ütleb, et lähedastel, seaduslikul esindajal või nende poolt valitud arstil, advokaadil või muul esindajal on õigus kohtuda tahtest olenematule ravile paigutatud isikuga üksnes siis, kui sundravi kohaldatakse kohtu määruseta.

Sotsiaalministri määruse „Psühhiaatrilise sundravi osutajale esitatavad nõuded, psühhiaatrilise sundravi nõuded ja tervishoiuteenuse osutaja töökorraldus kohtu poolt määratud psühhiaatrilise sundravi kohaldamisel“ § 2 lõigete 3 ja 4 järgi tagab tervishoiuteenuse osutaja turvateenuse olemasolu statsionaarse psühhiaatrilise sundravi osakonnas või palatiplokis. Psühhiaatrilise sundravi osakonna või palatiploki ruumides peab tervishoiuteenuse osutaja võtma kasutusele füüsilised ja organisatoorsed turvameetmed, mis vähendavad ohtlike tegude toimepanemise riski ja takistavad ravialuse omavolilist lahkumist osakonnast või palatiplokist.

Viljandi Haigla on selgitanud, et psühhiaatrikliiniku sundravi osakonna sisekorrale on kehtestatud juurdepääsupiirang vastavalt AvTS § 35 lg 1 punktile 9, ehk dokument sisaldab endas teavet turvasüsteemide, turvaorganisatsiooni või turvameetmete kirjelduse kohta. Kõnealuse dokumendiga tutvunult leian, et nimetatud piirang on põhjendatud, kuna dokument sisaldab infot haigla töös kasutatavate meetodite, taktika ja julgeolekuriskide hindamise kohta ning sellise info kättesaadavaks tegemine igäihele võib ohustada sundravi kohaldamist. Kui inimesel on õigus sundravil olevat patsienti külastada, siis tutvustatakse talle ka sundravi osakonna sisekorda.

Mis puudutab töökorralduse reegleid, siis on haigla selgitanud, et nimetatud dokumendile on kehtestatud juurdepääsupiirang vastavalt AvTS § 35 lg 1 punktile 17, kuna dokument sisaldab andmeid haigla infosüsteemide ja andmebaaside kohta.

Riigikohtu seisukoha kohaselt ei saa teabenõude lahendamisel samastada andmekandjat selles sisalduvate andmetega, kuivõrd andmekandja võib sisaldada samaaegselt nii juurdepääsupiirangutega teavet kui ka teavet, millele juurdepääsupiirangud ei laiene. Riigikohus on selgitanud, et kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemist, siis tuleb tagada juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti.

Kui kõnealune dokument sisaldab endas ärisaladust, ei tähenda see seda, et dokumendile on juurdepääs piiratud terves ulatuses. Sellisel juhul tuleb tagada juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin
juhtivinspektor
peadirektori volitusel